

WOJEWODA WIELKOPOLSKI

PS.Le.431.9.2024.6

Poznań, 19 sierpnia 2024 r.

Pani
Jolanta Pawliczak
Kierownik
Środowiskowy Dom Samopomocy
ul. Poznańska 13
63-100 Śrem

ZALECENIA POKONTROLNE

Na podstawie art. 126 oraz art. 127 ust. 1 w związku z art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej¹ (zwanej dalej *ustawą*) oraz rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej², zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu, Delegatura w Lesznie, przeprowadził w dniach od 15 lipca do 2 sierpnia 2024 r. kontrolę kompleksową w Środowiskowym Domu Samopomocy w Śremie, zlokalizowanym pod adresem: ul. Poznańska 13, 63-100 Śrem, zwanym dalej *Domem, Placówką* lub określanym skrótem *ŚDS*.

Zakres kontroli obejmował spełnianie standardu usług³ oraz kwalifikacje kadry realizującej zadanie z zakresu pomocy społecznej w okresie od 1 stycznia 2023 r. do dnia zakończenia kontroli oraz działań wcześniejszych, jeżeli miały one związek z przedmiotem kontroli.

Ustalenia pokontrolne szczegółowo opisano w protokole, który został podpisany przez Panią Kierownik bez zastrzeżeń 13 sierpnia 2024 r. (wpływ do WUW w dniu 14 sierpnia 2024 r.).

W wyniku kontroli ustalono, iż ŚDS jest jednostką organizacyjną Gminy Śrem. Funkcjonowanie ŚDS określają, zgodnie z § 4 ust. 1-3 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy⁴ (zwanym dalej *rozporządzeniem*): statut, regulamin organizacyjny, plan pracy ŚDS oraz programy działalności Domu przygotowane odrębnie dla osób przewlekle psychicznie chorych (Grupa A), osób niepełnosprawnych intelektualnie (Grupa B) oraz osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych (Grupa C).

Dom jest ośrodkiem wsparcia – placówką dziennego pobytu typu ABC przeznaczoną dla 50 uczestników. W pierwszym dniu kontroli wykaz uczestników obejmował 52 nazwiska.

Kierownik ŚDS w dniu 15.07.2024 r. poinformowała, iż: (...) *na dzień obecny liczba uczestników (...) wynosi 52 osoby. Wiąże się to z tym, że jeden z uczestników grupy B nie korzysta w pełnym wymiarze z usług Domu (jego średnia obecność miesięczna to 10 dni). Uczestnik, który został skierowany do ŚDS w miesiącu maju był tylko 1 dzień w Placówce i nie uczęszcza na zajęcia. Jego decyzja wygasa z dniem 06.08.2024 r. W związku z powyższym w dniu 12 lipca przyjęta została nowa osoba na okres do 31 sierpnia 2024 r. ze względu na trudną sytuację i warunki życiowe. Ponadto, zdarzają się uczestnicy, którzy ze względów zdrowotnych wykazują długotrwałe nieobecności usprawiedliwione.*

Powyższe jest zgodne z § 3 ust. 1 i 2, § 5 ust. 1-3 oraz § 7 ust. 9 ww. rozporządzenia.

W dniach kontroli ŚDS świadczył usługi dla 7 osób z przewlekłą chorobą psychiczną, 22 osób z niepełnosprawnością intelektualną, 3 osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych oraz 20 osób ze spektrum autyzmu lub niepełnosprawnościami sprzężonymi, kwalifikującymi się do podwyższonej dotacji, o której mowa w art. 51 c ust. 5 ustawy o pomocy społecznej.

Na zajęcia uczęszcza 8 uczestników spoza terenu Gminy Śrem. Zgodnie z § 7 ust. 4 ww. rozporządzenia pomiędzy właściwymi jednostkami samorządu terytorialnego zawarto stosowne porozumienie.

Dom zgodnie z § 20 ww. rozporządzenia świadczy usługę transportową dla uczestników, polegającą na dowożeniu uczestników na zajęcia i odwożeniu ich do miejsca zamieszkania.

¹ Dz. U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.

² Dz. U. z 2020 r. poz. 2285 ze zm.

³ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz. U. z 2020 r. poz. 249)

⁴ jw. (Dz. U. z 2020 r. poz. 249)

Harmonogram transportu uczestników w okresie objętym kontrolą umożliwił wszystkim osobom uczestniczenie w prowadzonych zajęciach przez co najmniej 6 godzin dziennie, co jest zgodne z § 6 ust. 1 rozporządzenia.

Dom umożliwia uczestnikom spożywanie gorącego posiłku, zgodnie z § 15 ust. 1-2 rozporządzenia.

W zakresie kwalifikacji kadry kontrola wykazała, że jako Kierownik ŚDS posiada Pani kwalifikacje zgodne z art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej oraz § 9 ust. 1 i 2 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy, a zatrudnianie kadry odbywa się zgodnie z wymogami określonymi w § 10 ust. 1-3 ww. rozporządzenia.

Starszy pracownik socjalny spełnia wymogi kwalifikacyjne określone w art. 116 ust. 1 pkt 1-4 oraz art. 121b ust. 2 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej. Osoby zatrudnione na stanowisku starszego terapeuty, terapeuty oraz terapeuty zajęciowego posiadają kwalifikacje określone w rozporządzeniu w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych⁵. Odpowiednie kwalifikacje formalne posiadają także psycholog i pedagog. Zatrudniona w ŚDS główna księgowa posiada wykształcenie zgodne z ustawą o finansach publicznych.⁶ Wszyscy pracownicy merytoryczni Domu spełniają wymagania w zakresie posiadania co najmniej trzymiesięcznego doświadczenia zawodowego w pracy z osobami z zaburzeniami psychicznymi, zgodnie z § 11 ust. 1 ww. rozporządzenia.

Osoby, których zakres obowiązków obejmuje prowadzenie treningów umiejętności społecznych posiadają przeszkolenie i doświadczenie w zakresie umiejętności kształtowania motywacji do akceptowanych przez otoczenie zachowań, kształtowania nawyków celowej aktywności oraz prowadzenia treningu zachowań społecznych, co jest zgodne z § 11 ust. 2 ww. rozporządzenia.

W okresie objętym kontrolą zorganizowano szkolenia dla pracowników o tematyce związanej z funkcjonowaniem ŚDS, co jest zgodne z § 23 ww. rozporządzenia.

W Domu działa Zespół wspierająco – aktywizujący (ZW-A). Osoby zaangażowane w pracę z uczestnikami wchodzące w skład ZW-A wykonują pracę w łącznym wymiarze 12,75 etatu. Obliczono, iż dla 52 uczestników (w tym 7 osób A, 25 uczestników BC i 20 osób D), ŚDS zapewnia wskaźnik zatrudnienia Zespołu wspierająco – aktywizującego w wymiarze określonym przepisami w § 12 ust. 1 pkt 1-3 i ust. 2 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy. Działania Domu, zgodnie z § 12 ust. 3 ww. rozporządzenia, wspierane są przez opiekunów i członków rodzin uczestników.

W zakresie oceny bazy lokalowej Domu stwierdzono, że obiekt spełnia warunki określone w § 18 pkt 1-4 ww. rozporządzenia.

W Domu, zgodnie z § 18 pkt 5 lit. a oraz § 18a ww. rozporządzenia zorganizowano salę ogólną, która umożliwia spotykание się uczestników zajęć i ich rodzin. Ponadto zgodnie z § 18 pkt 5 lit. b ww. rozporządzenia, w ŚDS zorganizowano następujące pracownie: techniczną, gospodarstwa domowego, dekoracyjno – malarską, komputerową, psychologiczno – pedagogiczną oraz kinezyterapii. W ŚDS, zgodnie z § 18 pkt 5 lit. c ww. rozporządzenia, zorganizowano pokoje indywidualnego poradnictwa socjalnego, pedagogicznego i psychologicznego. Wyodrębniono także pokój relaksacji – pokój wyciszeń służący do odpoczynku, wyciszenia i relaksacji uczestników. W Domu, zgodnie z § 18 pkt 5 lit. d ww.

⁵ Załącznik nr 3 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 października 2021 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 1960 ze zm.), tabela II D Stanowiska w urzędach i samorządowych jednostkach organizacyjnych, IV. Jednostki organizacyjne pomocy społecznej (...), Stanowiska pomocnicze i obsługi, poz. 7, 13 i 15.

⁶ art. 54 ust. 2 pkt 5 lit. a-d ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1270 ze zm.).

rozporządzenia, znajduje się wydzielone pomieszczenie kuchenne z niezbędnymi urządzeniami i sprzętem gospodarstwa domowego – tzw. Pracownia kulinarna. Obok niej, zgodnie z § 18 pkt 5 lit. e ww. rozporządzenia, zorganizowano jadalnię, w której uczestnicy spożywają posiłki. ŚDS wyposażono w sprzęty odpowiednie do realizacji zajęć wspierająco – aktywizujących zgodne z § 18 pkt 6 lit. a-b ww. rozporządzenia.

W ŚDS zorganizowano 5 pomieszczeń sanitarnych, tj.: 2 łazienki (osobno dla kobiet i mężczyzn) wyposażone m.in. w natryski z uchwytami, toalety/pisuary (w sumie 5 kabin WC i 3 pisuary), umywalki, lustra, dystrybutory mydła i ręczników jednorazowych. Ponadto w Domu jest toaleta dla osób z niepełnosprawnością ruchową (WC z uchwytem) oraz 2 toalety dla personelu. Powyższe jest zgodne z § 18 pkt 5 lit. f i g ww. rozporządzenia. Dla uczestników zorganizowano także 2 szatnie.

ŚDS zgodnie z art. 51a ust. 2 ustawy o pomocy społecznej, świadczy usługi w ramach indywidualnych i zespołowych treningów samoobsługi i treningów umiejętności społecznych. Pracownicy ŚDS w celu zapewnienia integracji społecznej uczestników współpracują z osobami i jednostkami wymienionymi w § 21 pkt 1-9 ww. rozporządzenia.

Dla każdego uczestnika prowadzone są Indywidualne plany postępowania wspierająco – aktywizującego, które realizowane są w porozumieniu z uczestnikiem lub jego opiekunem prawnym, co jest zgodne z § 13 ust. 1 rozporządzenia.

W zakresie prowadzonej przez ŚDS dokumentacji ustalono, iż zgodnie z treścią § 24 ust. 1 i 2 ww. rozporządzenia, w Domu prowadzona jest dokumentacja zbiorcza oraz indywidualna każdego uczestnika.

Wpisy w Ewidencji uczestników dokonywane są chronologicznie według dat przyjęcia uczestników do ŚDS, zgodnie z § 24 ust. 6 ww. rozporządzenia.

Dzienniki zajęć terapeutycznych obejmują wpisy z codziennej pracy poszczególnych pracowni. Prowadzone są w sposób ciągły, uwzględniający codzienne funkcjonowanie każdej z pracowni. Terapeuci dokumentują swoją pracę poprzez wpisywanie informacji wymienionych w § 24 ust. 3 pkt 2 lit. a-d ww. rozporządzenia. Wszystkie wpisy terapeutów opatrzone są ich podpisami, czym Dom spełnia wymóg określony w § 24 ust. 5 ww. rozporządzenia. Zatrudnieni w Domu psycholog i pedagog poza Dziennikami zajęć prowadzą także inną specjalistyczną dokumentację.

Ewidencja obecności uczestników na zajęciach w ŚDS prowadzona jest zgodnie z § 24 ust. 3 pkt 1 lit. b ww. rozporządzenia. Zgodnie z § 24 ust. 4 rozporządzenia uczestnicy potwierdzają swoją obecność samodzielnie podpisem na liście obecności, a w przypadku braku takiej możliwości obecność uczestnika potwierdzają podpisem upoważnieni pracownicy Domu.

ŚDS, zgodnie z § 6 ust. 3-5 rozporządzenia, korzysta z możliwości zamknięcia Domu na okres łącznie nie dłuższy niż 15 dni roboczych w roku kalendarzowym.

Jednocześnie kontrola wykazała następujące nieprawidłowości:

1. W zakresie kwalifikacji kadry:

- osoba zatrudniona w ŚDS na stanowisku starszego technika fizjoterapii posiada dyplom w zawodzie technika fizjoterapii lecz pierwszego dnia kontroli nie posiadała wpisu do Krajowego Rejestru Fizjoterapeutów potwierdzającego posiadanie prawa wykonywania zawodu fizjoterapeuty. Prawo posługiwania się tytułem zawodowym „fizjoterapeuta” przysługuje osobie posiadającej prawo wykonywania zawodu fizjoterapeuty. Wymóg taki wynika z art. 4 ust. 4 pkt 1-4,

art. 5 ust. 1 oraz art. 136 i 139 ustawy z dnia 25 września 2015 r. o zawodzie fizjoterapeuty (Dz.U. z 2023 r. poz. 1213 ze zm.).

W trakcie trwania kontroli Kierownik ŚDS przesłała informację o podjętych przez pracownika działaniach w celu uzyskania prawa wykonywania zawodu fizjoterapeuty – tj. wniosek z dnia 29.07.2024 r. o przyznanie prawa wykonywania zawodu fizjoterapeuty skierowany do Krajowej Izby Fizjoterapeutów w Warszawie. Do dnia wystosowania niniejszych zaleceń pokontrolnych do Wydziału Polityki Społecznej nie wpłynęły nowe informacje w tej kwestii.

2. W zakresie terminowości prac Zespołu wspierająco - aktywizującego:

- z analizy dokumentacji z posiedzeń ZW-A wynika, iż w okresie objętym kontrolą jeden raz przekroczono termin 6 miesięcy, o którym mowa w § 13 ust. 2 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy, pomiędzy dwoma posiedzeniami Zespołu, które odbyły się w dniach 08.02.2023 r., a kolejny w dniu 13.09.2023 r.

3. W zakresie dokumentacji:

- Terapeuci w dziennikach dokumentujących ich pracę nie wpisują ewentualnych uwag o realizacji zajęć i aktywności uczestników, ważnych z punktu widzenia przebiegu indywidualnych planów postępowania wspierająco – aktywizującego (np. o ich samodzielności, preferencji w zakresie form aktywności, zainteresowaniu zajęciami oraz motywacji uczestników do udziału w poszczególnych zajęciach). Powyższe jest niezgodne z § 24 ust. 3 pkt 2 lit. e rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.
- *Ewidencja uczestników* nie zawiera wszystkich elementów wymienionych w § 24 ust. 3 pkt 1 lit. a rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy, tj.:
 - daty i miejsca urodzenia uczestnika wraz z numerem PESEL, o ile został nadany, lub numerem innego dokumentu potwierdzającego tożsamość uczestnika;
 - adresu zamieszkania i numeru telefonu opiekuna;
 - okresu i przyczynie dłuższej niż dwutygodniowej nieobecności w Domu;
 - innych informacji związanych ze stanem zdrowia uczestnika, w zakresie niezbędnym z punktu widzenia organizacji i funkcjonowania Domu.

W oparciu o całokształt ustaleń Środowiskowy Dom Samopomocy w Śremie ocenia się pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości.⁷

Wobec powyższego, działając na podstawie art. 128 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, zalecam:

1. Uzupełnienie przez osobę zatrudnioną na stanowisku starszego technika fizjoterapii kwalifikacji formalnych o prawo wykonywania zawodu fizjoterapeuty na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 1-5 oraz ust. 3 pkt 4 i 8 w związku z wymaganiami wynikającymi z art. 4 ust. 4 pkt 1-4, art. 5 ust. 1 oraz sankcjami określonymi w art. 136 i 139 ustawy

⁷ Przyjęto 4-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo uchybień, pozytywna mimo nieprawidłowości, negatywna.

z dnia 25 września 2015 r. o zawodzie fizjoterapeuty (Dz. U. z 2023 r. poz. 1213 ze zm.).

2. Zmianę sposobu dokonywania wpisów w Dziennikach zajęć terapeutycznych, tak aby wpisy zawierały także ewentualne uwagi o realizacji zajęć i aktywności uczestników, ważne z punktu widzenia przebiegu indywidualnych planów postępowania wspierająco – aktywizującego, zgodnie z § 24 ust. 3 pkt 2 lit. e rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.
3. Zmianę sposobu dokonywania wpisów w *Ewidencji uczestników*, tak aby wpisywane dane zawierały wszystkie informacje o uczestniku wymienione w § 24 ust. 3 pkt 1 lit. a rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.
4. Organizowanie posiedzeń Zespołu wspierająco – aktywizującego w zależności od potrzeb, z zachowaniem terminu określonego w § 13 ust. 2 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy, tj. co najmniej raz na 6 miesięcy.

Informuję Panią Kierownik, że zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej ma Pani prawo w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszych zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich zastrzeżenia.

Pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń pokontrolnych oczekuję od Pani w terminie 30 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych.

Przypominam także, że zgodnie z art. 130 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych – podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 12.000 zł.

z up. Wojewody Wielkopolskiego
Monika Donke - Cieślęwicz
Dyrektor
Wydziału Polityki Społecznej
Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego
w Poznaniu

*/-podpisano bezpiecznym podpisem elektronicznym
weryfikowanym przy pomocy ważnego
klasyfikowanego certyfikatu/*

Otrzymują:

1. Pani Jolanta Pawliczak
Środowiskowy Dom Samopomocy
ul. Poznańska 13, 63-100 Śrem
2. Pan Grzegorz Wiśniewski
Burmistrz Śremu
Plac 20 Października 1, 63-100 Śrem

aa

Sporządził: Anna Grabarska-Łyskawka, dnia 9.09.2024 r.